

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 49.

Sobota 18. junija 1927.

Leto II.

Prva beseda.

Torej enajstega septembra bodo zopet državnozborske volitve. Delavstvo se jih mora, kajpak, udeležiti in uporabiti tudi to prakso meščanske demokracije kot orožje v boju za svojo osvoboditev.

Ako delavstvo ne bi z razrednim duhom in iz stališča svojega razrednega interesa na te in enake volitve gledalo, bi bile zanj brez vsakega pomena. Ponovimo: brez vsakega pomena.

Enako dela meščanstvo in njegove stranke.

Le da je meščanstvo s svojimi strankami za tak posel bolj sposobno od delavstva in njegovih strank. Le da imajo meščanske in polmeščanske stranke na razpolago vse polno več vsakovrstnih sredstev nego stranke proletariata.

Zato bodo meščanske stranke nalovile pri volitvah mnogo delavskih glasov, dočim bodo meščanski volilci ostali zvesti svojim strankam, svojim interesom.

Predali političnih programov se bodo na stežaj odprli in bodo pripravljeni sprejeti vse mogoče želje in oddajali bodo najslajše obljube. Po končanih volitvah se bodo ti predali zaprli in vse bo ostalo pri starem. Reakcionarni zakoni in reakcionarne prakse bodo ostale kakor so. Davčni vijak ne bo popustil in vse sladke obljube bodo ostale pozabljene.

Zato ker nima nobena neproletarska in nedelavska stranka nikačnega interesa, da bi odpravila od meščanskih vlad in meščanskih parlamentov dosedaj uvedene protidelavske reakcionarne zakone. Zato ker nima meščanstvo nobene koristi, da bi zaradi lepšega delavstvo olajšalo in sebe obtežilo z davki in davčnimi dokladi.

Svojo svobodo, svoje pravice, svoje zakone si mora izvojevati — ako jih hoče imeti tako, kakor jih resnično potrebuje — delavstvo samo. To je prvo.

Drugo je vprašanje, katera pot v tem boju je najboljša, najnaravnejša.

Volitve v meščanski demokraciji niso, prav gotovo, za delavski razred najboljšo bojno sredstvo. Vendar je tudi to sredstvo ob gotovem času dobro, ako ga pravilno uporabimo. Pravilno, kar se tiče načina, po katerem naj se nastopi; pravilno glede pomena in namena, ki se hoče nastopu dati.

Enotna proletarska fronta je tudi tu v prvi vrsti potrebna. Dokler ne bo delavstvo svoje enotne fronte tvorilo in jo moralno in razredno dobro podkrepilo, bodo imeli njegovi nastopi vse manjši uspeh kakor drugače.

Razumljivo je, da bi bila enotna proletarska fronta smešna reč, ako bi jo hoteli uporabiti v kake oportunistične volilne svrhe. Enotna proletarska fronta je, zlasti v dobi vsepšne reakcije, najresnejše razredno bojno sredstvo in je zato temeljni pogoj in je možnost njenega obstanka v tem, da ostane prosta vseh mogočih volilnih oportunističnih nečednosti.

Po naši sodbi je treba torej storiti vse potrebne korake, da pride do imenovane enotne fronte in se morajo vsi potruditi in zavzeti za to da se položi gradbo enotne fronte na temelj najklasičnejšega razredne boja.

Eventuelni skomini na osebne ali sicer drugačne neprijetnosti iz zgodovine bojev med proletarskimi strankami morajo tu izginiti. Užaljenosti, ki so lahko nastale kot sad teh bojev, morajo umolkneti. Delavski interesi in končni cilji proletarskega gibanja naj bodo pri stvaritvi enotne fronte vodilni motivi vsem, ki naj jim bo izročena naloga, to sveto delo izvršiti.

To je za proletariat in za delavstvo sploh ob otvoritvi novih državnozborskih volitev prva in najvažnejša naloga. Vse drugo pride samo od sebe. In kakor se dober in priden sejalček veseli bogate žetve, se bodo, ako bodo pametni, veselili tudi delavci bogatih uspehov svojega pametnega dela.

20,000.000 brezposelnih delavcev.

»Preveč ljudi je«, pravijo tisti, ki jim je hudo na svetu. In marsikdo je l. 1914 po tistem mislil: »Saj je prav, da bo vojna, nas je itak veliko preveč.«

Pričelo se je pobijanje na debelo, in skoro ni bilo familije, ki ne bi izgubila po nekaj članov. Tisoče družin pa je bilo popolnoma iztrebljenih. Milijoni so padli na bojiščih. Milijoni so podlegli boleznim. Sto in stotisoči so postali negodni za narod.

A vendar — ljudi je še vedno — preveč.

V Ženevi se je vršila ekonomska konferenca, na kateri so bile zastopane skoro vse države na svetu. Temu ekonomskemu zboru je bilo podano poročilo, katerega del se v najkrajšem izčrpu glasi:

»V Evropi je nad 20 milijonov delavcev brezposelnih.«

Čemu brezposelnost? Čemu hočejo vse države podaljšati delavnik, dasi je dvajset milijonov brezposelnih delavcev? Da, čemu? Niti ena država na svetu, niti sovjetska Rusija, se ne

trudi resno skrajšati delavnik. Vse povdarjajo: več produkcije!

Na ekonomski konferenci pa jamrajo: Dvajset milijonov brezposelnih delavcev imamo, in ne vemo, kaj bi z njimi.

Dvajset milijonov brezposelnih delavcev, ki iščejo dela in kruha. In povsod rabijo nova pota, tunele, železnice, prekope ter še marsikaj drugega. Delavcev je mnogo, živil je v izobilju, da jih je treba uničevati, oblike več kot se jo potrebuje — nobene reči ne manjka, — pa vendar, dvajset milijonov brezposelnih in vsled tega stopetdeset milijonov mi-zernih ljudi!!

Vse to je jako neprevidno, neekonomično urejeno — ampak za profit gre, ne za ljudske interese! Jaz imam fabriko v Ameriki, na Kitajskem, v Nemčiji. Obratujem jo s stališča profita, brezposelni pa se me nič ne tičejo. Nič me ne briga, razun profita. Če ta ni zadosten, ustavim obrat. In če delavci ropočejo, hočem, da jih

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Kokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1— Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2:25 D. Pri večjem številu objav popust.

kroti vojaštvo, ako jih policija ne more.

Kapitalizem je hudičeva družabna potvora; delavci se nad njo jeze, ji dajejo huda imena, drugače pa ji ne marajo storiti hudega.

Dvajset milijonov brezposelnih. Zborovalci v Ženevi so se čudili, in marsikdo izmed njih je prvič v življenju premišljeval, kaj pomeni dvajset milijonov brezposelnih delavcev.

Britska konservativna stranka in njena demokracija.

Britski toriji se niso še prav nič izpremenili od revolucionarne vojne v Ameriki. Taki so, kakršni so bili ob času kralja Jurija III. Toliko opevana britska demokracija obstoji le toliko časa, dokler britski privilegirani razred misli, da njegove predprave niso resno v nevarnosti. Kakor hitro pa konservativci pridejo do prepričanja, da so predprave privilegiranega razreda v nevarnosti, tedaj pokažejo svoje pravo lice. Reakcionarni so, kot so bili ob času kralja Jurija III., reakcionarni so, kot nazadnjaki po vsem svetu.

Na dvoru britskega kralja velja še vedno tista etiketa, kakršna je bila pred sto ali še več leti. Ljudje, lordi, vitezi in drugi, ki posetijo dvor pri dvornih prireditvah, se še vedno oblačijo in obnašajo ko v srednjem veku. Starodavne navade in šege, ki so se rodile ob času, ko se je smatralo delo za nekaj sramotnega, nizkega in poniževalnega, se izvajajo še danes pri vseh svečanih prireditvah na dvoru. V Britaniji postojajo še danes nazori med toriji, da v človeški družbi štejejo nekaj le tisti ljudje, ki so se rodili v palačah kraljev, lordov, markijev, grofov, sirov, vitezov ali pa izredno bogatih ljudi, in da so ti ljudje, ki so se rodili v teh palačah, poklicani, da vladajo one, ki so se rodili v siromašnih kočah industrijskih delavcev in poljedelcev.

Da se ti stari nazori obdrže v človeški družbi, se britski toriji poslužujejo sredstev, ki niso le obsojanja vredna, ampak so tudi brutalna, nizka in zaradi tega še toliko preje povzročijo konec privilegijev tega privilegiranega razreda. V kitajske vode so poslali kar celo brodovje in armado. Zakaj? Da ohranijo na Kitajskem sistem kast, da kuli ostane kuli, mandarin pa man-

darin. Odkar je bila splošna stavka rudarjev, postoji svoboda govora le še samo na papirju. Sprejet je bil zakon proti obrekovanju ne zaradi tega, da se primejo oni, ki obrekujejo in lažejo, ampak da se zapirajo delavci in se na ta način maše usta delavskim govornikom, ako razgaljajo resnico. Zadnje čase je torijska vlada odredila, da se uvede hišna preiskava trgovske organizacije Sovjetske unije Arcos, ki je edina tržna organizacija, skozi katero se se vrše kupčije med Veliko Britanijo in Sovjetsko unijo. Ampak, to ni navadna hišna preiskava. Časniška poročila pripovedujejo, da detektivi podirajo zidove, vrtajo in izžigajo jeklene varnostne shrambe. Zakaj? Časniška poročila pravijo, da je Rusom prišel v roke neki tajni dokument, ki je krožil med notranjim krožkom torijev, to je med torijskimi ministri. Z drugimi besedami to pomeni, da iščejo tajni dokument o zarotniškem načrtu, ki so ga izdelali toriji za ohranitev razredov v človeški družbi, boljše povedano, za girani sloji žive ob sadovih dela ohranitev reda, po katerem privilegijev, ki delajo v industriji in na polju.

Demokracija v Britaniji je bila vedno stvar, ki se je kazala na zunaj vedno kot lep okrasek, na znotraj je pa ni bilo. Ko se je britsko delavstvo odločilo prvič, da pokaže, da v resnici v Britaniji postoji demokracija tudi na znotraj, takrat so toriji takoj pokazali, da v Britaniji ni demokracije in da je Britanija ravnotako reakcionarna dežela, kot so druge, ki so samo pobarvane z demokracijo, da prikrijejo nazadnjaštvo, ki je v njih.

Za človeka, ki ve, kaj je demokracija, je taka demokracija, kot jo vodijo Baldwin in njegova družba, presneto klavna reč.

Jugoslovansko-italijanski spor in še marsikaj.

Napetost med Italijo in Jugoslavijo še ni minila. Časniki so polni vznemirljivih vesti, ki se pa ne morejo dognati, če so resnične ali lažnjive. Te vesti vznemirjajo tudi ljudstvo po Sloveniji, ki živi blizu italijanske meje, ker bo to ljudstvo prvo občutilo grozote vojne.

Navzlic temu položaju, pa jugoslovanski parlament ni prav nič vznemirljen, temveč je razpuščen in prepušča vladi, da rešuje krizo po svoje. Človeku se zdi, da je tako, kot je bilo v stari in gnili Avstriji pred izbruhom svetovne vojne, ko avstrijski parlament ni imel pravice ziniti besede.

Kakšna zunanja politika se uganja za kulisami, tega ne ve živ krst. Ljudstvo bo mogoče zvedelo, da je vojna pred durmi, kadar bo izdana odredba za splošno mobilizacijo, ki bi pomenila obenem, da so diplomatje s svojim znanjem pri kralju.

Bodočnost je negotova in se ji ne zaupa. To pokazuje program za gradnjo železnic. Ta program obdaruje tudi Slovenijo z mnogimi novimi železniškimi progami. Današnja diplomacija v evropskih buržuaznih državah meni, da se vojni ogneš, ako se zanjo pripraviš. V tem oziru pa ne delajo jugoslovanski diplomatje prav nobene izjeme. Svetovna vojna jih ni prav nič izučila, kakor ni izučila diplomatov drugih evropskih držav. Diplomacija mora biti tajna, vojne se pa ogneš, ako se zanjo pripraviš. To je najvišja modrost vseh evropskih diplomatov.

Zato se ni treba prav nič čuditi, ako se grade železnice, ki so strateškega pomena. Klerikalci sicer lažejo slovenskemu ljudstvu, posebno pa slovenskim kmetom, da so oni tisti faktor, ki so dosegli pri vladi, da se grade te železnice iz gospodarskih

vzrokov in da bodo služile potrebam ljudstva, kot so lagali pred izbruhom svetovne vojne leta 1914, da je bila njih zasluga, da se je zgradila bohinjska železnica, ki je tekla na Gorijo in v Trst, dasi je bilo jasno kot beli dan, da je bila ta železnica zgrajena iz strateških vzrokov.

Neumno pa je, da se vzpričo takega položaja zunanji minister še vedno trudi dobiti zveze z Mussolinijem zaradi tiranske pogodbe, obenem pa

išče naklonjenosti in pomoči v Franciji in Angliji, mesto da se direktno obrne na ligo narodov.

Mussolini ve, da so njegovi dnevi šteti, ako ne provocira nekaj, kar zopet obrne pozornost od njega in zopet omami sestrane italijanske ljudske mase.

Do tega spoznanja mogoče pridejo tudi še naši diplomatje, samo da ne prepozno, kajti če pride do konflikta, bo ljudstvo zopet daritveno jagnje.

Vajeniški počitniški domovi.

(Iz knjige A. Marianek: Lehlings-Ferien in Oesterreich.)

Eno najvažnejših vprašanj socialne politike je skrbstvo za doraščajočo mladino. S ponosom lahko zatrjujemo, da mala republika Avstrija baš v tem vprašanju prednjači vsem drugim državam in da se lahko ponaša z največjimi uspehi. Nobena druga država — niti predvojna niti nobena po vojni nastalih — nas na tem polju ne dosega. Celotna demokratična Anglija daleko zaostaja za nami.

Ena najvažnejših panog skrbstva za vajece obstoji v tem, da se omogoči mladostnim delavcem obojega spola do 18. leta starosti bivanje za čas njihovega počitniškega dopusta v primernih domovih. Baš ta starostna stopnja vajenik in vajencev je v zdravstvenem oziru najhujše ogrožena. Tudi je umrljivost v tej starosti dobi napram času pred vojno najbolj narasla.

Iz te vodilne misli je spomladi leta 1918. nastala skrbstvena akcija, ki se je razvila v stalno institucijo. Slabi gospodarski položaj na Dunaju s svojimi posledicami: brezposelnostjo, pomanjkanjem in draginjo, kaže, kako nujno je, da se v čim največji meri podpira delovno mladino, ki je že itak v svoji otroški dobi pretrpela strašno lakoto za časa vojne.

Kdor ve, v kakšnih razmerah in kako klavarno delovna mladina živi, ta bo takoj razumel nujnost in umestnost prizadevanja, da se mladini, ki preživlja razvojno življensko dobo in opravlja težka dela po delavnicah in tovarnah, preskrbi rednejša in smotnejša prilika za okrepitev. V Avstriji znaša povprečna telesna teža mladotletnikov med 14. in 18. letom trenutno 9 kg pod normalo. Umrljivost zbog tuberkuloze pa je v primeru s predvojno dobo procentualno najhujše narasla. Oziroma se po obratih. Tam mora baš mladotletnik prenašati najtežje kose železa, opravljati najbolj umazana dela, enako vajenec, kakor tudi vajenka. Oba namreč značita ceno delovno silo in čisto nadomeščata polnovrednega delavca. Starši navadno v tem oziru ne morejo prav nič pomagati. Še obupnejše so seveda razmere v mali obrti.

Nekaj tednov oddiha znači torej v današnjih razmerah zapoved nujnosti za mladino, ki je odrasla šoli. Če pomislimo v kakšnih težavah je bil izvršen prvi transport vajencev v počitniški dom pred sedmimi leti, moramo reči, da danes znači ta akcija priznan faktor v boju za ohranitev ljudskega zdravja. Mnogo desetstotico mladih ljudi se je v počitniških domovih tudi res okrepilo. Naravno stoji zdravstveni moment v ospredju. Akcija z zadovoljstvom lahko ugotavlja, da se je pri večini gojencev v štirih tednih dvignila telesna teža za 3 do 4 kg. Dasi pa so skoro vsi gojenci, ki so se pridejo v počitniške domove na podlagi zdravniških nakazil izstavljenih po zdravniških bolniških blagajen, potrebni oddiha in telesne okrepitve, ne smemo podcenjevati dejstva, da nudijo ti domovi še tudi nekaj drugega.

Mladi ljudje dobe v domovih nekaj, česar ni mogoče ne meriti ne tehtati, a vendar ni nič manj važno nego porast telesne teže; »nekoliko mladostne sreče.« Štiri tedne najčistejše mladostne radosti v igri, petju, v prostem, navidez brezmišelnem, a za razvoj vendar neobhodno potrebnem neprisiljenemu gibanju na solntu, v vodi, zraku in vetru. Čim je bilo vajencu odkazano njegovo mesto in postelja, takoj odloči nadležno obleko, da lahko prepusti svoje telo vplivom prirodnih elementov. Kako silno srečno se čuti ta mladina, ki je tičala že kot deca v neveselem proletarskem življenju, ki je le malo vžila detinskega veselja, kako srečno se čuti, ko sme v domu biti spet mlada, priča marsikako ginja pismo. Iz njih jasno odseva, da pomenijo v domu vžite radosti tem ubogim otrokom najsilnejši doživljaj, ki jim ostane vse živte dni neizbrisno v spominu.

Tudi vzgojni vpliv bivanja v počitniškem domu je zelo važen. Žal je resnično, da od naporov in skrbi izmučeni delavci, katerih sinovi posejajo naše domove, niso vedno pravi vzgojitelji. V njihovi vzgoji deluje navadno nekaj preveč ali nekaj premalo. Oni vzgajajo ali preostro ali pa

premehko. Brezdvomno že teh par tednov v počitniškem domu zagladi marsikako vzgojno napako in blažilno vpliva na mladino. V domovih ni za nikogar nobenih prednosti in nobenega zoperstavljanja. Vsi so si enaki med seboj. Kdor ne vrši mnogoterih pogojev, izvirajočih iz skupnega življenja, se sam izključi iz kroga svojih tovarišev. Med gojencem in nameščencem zavoda posredujejo iz krogov gojencev samih od njih prosto izvoljeni reditelji, da je potemtakem gojenec v prvi vrsti odgovoren sebi in svojim tovarišem za vse kar počne. Da vsebuje ta organizacija važen vzgojni faktor, je razvidno že iz dejstva, da sicer takega obrata sploh ne bi bilo mogoče vzdržati v redu ali pa samo z največjo strogostjo. Končno pa so v domovih posebno dečki, pravi pristni vajenci v najbolj norih letih, v starosti, ko tudi čisto dobro meščansko vzgojeni mladini marsikaj prezremo. Da se obratovanje po naših vajeniških domovih, ne glede na brezpomembne malenkosti, vrši skoro brez vsakršnega trenja dokazuje, da se je sistem rediteljev in samouprave v naših domovih dobro obnesel in da smo tudi z vzgojnimi uspehi bivanja v domovih lahko zadovoljni.

Mnogi faktorji, ki so se v Avstriji strnili za ohranitev vajeniških počitniških domov, zlasti bolniške blagajne in dunajska mestna občina, lahko z zadoščenjem pokažejo na veliko delo, da je bila z njihovo pomočjo oživotvorjena skrbstvena akcija za vajece. Počasi, toda stalno smo domove opremili tako, da danes odgovarjajo vsem zahtevam, ki jih po pravici stavimo nanje. Zlasti smo posvetili posebno pažnjo hrani, da bi mogli gojencem urediti zadostno, izdatno prehrano. Lahko ugotovimo sedaj, da so vsi gojenci s hrano popolnoma zado-

Osvežiš s kopeljo telo si mlado, še bolje pa s „CLIO“ šumečo limonado.

voljni. Poleg hrane smo s posebno pozornostjo skrbeli za higijenske naprave. V vseh domovih je poskrbljeno za lastne kopeli, dobro opremljene ordinacijske sobe, bolniške sobe in domače lekarne.

Zaradi mnogih prijav je bilo leta 1925 treba sprejeti v domove 9100 gojencev. Izza avgusta 1918 do konca decembra 1925 smo oskrbovali v naših domovih vsega skupaj 44.114 gojencev 1,217.095 dni.

Iz tega masnega navala v naše vajeniške domove je najbolj razvidna silna potreba tega, čemur je naša akcija namenjena. Za mladino, ki še raste in ki kljub svoji mladosti in kljub temu, da je večina bolna, zlasti hudo razširjeni so pljučni katarji, mora dan na dan prebiti v enostranskem, zdravju škodljivem delu, da se preživi, je večtedensko bivanje na deželi edina rešitev, ako nečemo izpostavljati te mladine težkim nevarnostim za njeno zdravje.

V tem letu (1925) so spet složno delovali vsi krogi, ki so zainteresirani na okrepitvi zdravja pri naši mladini, da rešijo in zasigurajo mladim bitje najdragocenejše imetje: zdravje. To delovanje se kar najlepše razvija. Pospeševati pa je zapoved razuma in obenem ena najvažnejših ljudskih potreb. Pomagati, da avstrijska delovna mladina ta ideal doseže, je namen in cilj »Skrbstvena akcija za vajece«. Zato jo je treba smatrati za važno trajno institucijo, ki zasluži dejansko pospeševanje s strani vseh, ki jim ni blagor ljudstva zgolj puhla beseda.

Dnevne novice.

Volitve v narodno skupščino.

Vlada je razpustila narod. skupščino, razpisala nove volitve in izvršila obenem precej široko obnovo svojih močno pomanjkljivih ministrskih vrst. Kar petero novih ministrov je bilo danes zapriseženih, in sicer Savič, Kocič, Obradović, Subotić in Andjelinić. Sedaj pravijo, da je to narodna vlada, da je v njej zastopana cela Jugoslavija in da more narod z mirno vestjo na volitve. Taka rekonstruirana vlada bo budno čuvala, da se bodo volitve vršile v redu in zakonitosti. Sicer ni v vladi še nobenega Slovenca, in ga najbrže tudi ne bo, in tudi Hrvati niso prav zastopani; pa to ne moti, to je vlada zakona in ljudstva in demokracije, kakor nalašč za volitve konstruirana in narod naj jej samo

zaupa, pa bo dobro odrezal. Bilo je pa na vsak način pametno, da je vlada razpisala volitve, in na narodu je sedaj, da pokaže, ali soglašja s politiko in z vladnim delom, ki je rodil hercegovski glad in vse druge prijetnosti. Na narodu je, da pokaže, ali je pripravljen, kulukariti še vedno buržuaziji in njenim raznolikim strankam. Dne 11. septembra se odloči: Ali bomo še nadalje uživali blagodati politike reakcije in gladi, ali ne. Naše delavstvo mora čvrsto na plan. In sicer takoj. Vlada je pred razpisom volitev rekonstruirala svoj ministrski svet in mobilizirala svoje velike župane — mi moramo rekonstruirati takoj svoje vrste in mobilizirati ves proletariat za odločilno borbo, za zmago delovnega naroda. Na plan!

PAVEL DOROHOV:

Prvi koraki.

2

(Odlomek iz romana »Golgota«. Prevedel I. V.)

»Ali bi mi mogli reči, kje bi dobil sobo?«
 »Ne, ne vem.«
 »Fatalna reč. Tujec sem, cel teden sedim že na kolodvoru.«
 »Da, težko je tu najti sobo. Vse je zasedeno z begunci. Več je beguncev, nego stalnih prebivalcev. Od kod prihajate?«
 »Iz Perma. Sem tudi begunec.«
 »Torej tudi?«
 »Da, učitelj sem.«
 »Kolega, torej. Tudi jaz sem učitelj. Kje bi se nas spravilo pod streho? Čakajte, dam vam listek. Imam prijatelja, ki je pri zadrugi. Ako on nima mesta, vas bo morda kam priporočil.«
 »Hvala, gospod kolega!«
 »Ah, saj ni težko, napisati listič.«
 Vzame beležnico, napiše nekaj besed na listič ter ga poda Muriginu.
 »Prosim . . . dober dečko je. Ako more kaj narediti, bo gotovo naredil. Ali idite k njemu popoldne. V službi ga ne boste mogli videti.«

Ivan Aleksandrovič Somov je bil širokega, okroglega obraza, velikega visokega čela, širokega, nekoliko ploščatega nosa. S plahim, mehkim smehljajem okrog ustnic. Njegov glas je bil prijeten, zaupanje vzbujajoč.

Čita listič. Premišlja.
 »Kaj naj naredim z vami? Prostora ni. Pogledajte: Tri majhne izbice za dva odrasla in dvoje otrok. Komu vas naj pošljem?«

»Ivan Aleksandrovič, morda me vsaj za dan ali dva kam vrinete? Potem se bo že kaj našlo. Pomislite, celi teden na kolodvoru brez spanja!«

»Razumem vas.«
 Z njemu lastnimi kretnjami je šel s prsti po dolgih, valovitih laseh.
 »Veste kaj. Preselite se za vsak slučaj k meni. Spali boste v majhnem kabinetu, in potem se bo že videlo, kaj dalje.«

Murigin mu hvaležno stisne roko.
 »Iskrena vam hvala.«
 Dva dni je Murigin vestno iskal sobo.
 »Nu, Ivan Aleksandrovič, poženite me. Vkljub vsem naporom, nisem mogel najti ničesar. Niti izbice ali kottička. Vse je prenapolnjeno.«
 Somov zmaje z glavo.
 »Ah, kaj . . . Ostanite pri meni. Nekako se mi uredimo v dveh sobah, delal pa bom tu, v obednici.«

Murigin se je zelo razveselil. Poleg tega, da ima sedaj stanovanje, mu je Somov zelo ugajal. Rad bi ga поблиže spoznal, rad uznal njegove politične nazore. Nekega dne mu pokaže serijo vseh denarnih vrst Sovjetske republike.

»Ali ste to že videli, Ivan Aleksandrovič?«
 »Kaj je to? Ah, Sovjetski rublji. Ne, nisem še jih videl. Odkod jih imate?«
 »Od nekega vojaka sem jih kupil. S fronte je prišel. Najbrž jih je pobral kakemu vjetniku ali padlemu.«

»To je mogoče!«
 »Pravijo, da več ne jemljejo vjetnikov, nego vse pobijejo?«
 »Da, pravijo.«
 Obraz Somova dobi bolesten izraz.

»Strašno kruta je ta vojna. Vse, kar je človeškega, so zgubili. Kakor divje zveri uničujejo eden drugega.«

»To je razumljivo, Ivan Aleksandrovič. Pri državljanski vojni so med borečimi še mnogo večja nasprotja, zato je tudi grozovitejša, nego vojna med dvema državama.«

»Razumem, vendar je to, kar se godi, tako strašno, da postaja človeku strašno in tesno.«

Murigin je napeljal razgovor na prostovoljce kolčakovske vlade.

Somov se je trudil govoriti mirno, ali njegov glas je bil prepojen gnjeva, njegove obrvi so se preteče stinile in obraz je dobil poseben izraz. Murigin je znal, kaj in kako misli in čuti Aleksandrovič.

»Vzamemo na primer prostovoljce atamana Anenkova. Njihov znak je — lobanja in kosti. Oni zakušajo na svoji koti lobanje in kosti. Trukla. Kri.«

Drugokrat je dal Murigin Ivanu Aleksandroviču časopis:

»Tukaj, Ivan Aleksandrovič, sovjetski časopis.«

»Ste to tudi kupili od vojakov?«

Murigin se je smehljajal in ni odgovoril . . .

Drugi dan se je vrnil Somov iz službe zelo pobit.

Šel je naravnost k Muriginu v sobo.

»Dobil sem brzojavko od enega iz rajonskih zvez naše zadruge. Ustrelili so člana zvezinega vodstva. Zapustil je ženo in troje otrok.«

»Kdo? Zakaj?«

»Šef štaba ga je dal ustreliti. Bil je osumljen boljševizma.«

»In kako reagira na to vaša zveza?«

Zora vstaja dela se dan, ker Radion pere sam!

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Radion, idealno pralno sredstvo varuje perilo!

Radikalna stranka v razsulu.

Ves razplet najnovejše vladne krize in razpis volitev pokazuje, da gosp. Vukičević, radikal, hodi svojo pot, in da mu je doslej radikalna stranka služila le v toliko, da je mogel v njenem imenu do vlade in moči. Sedaj se menda precej pofajfa na mnene in razpoloženje radikalov in nimam namena, jim pri zakonitih volitvah tako pomagati, kakor si to radikalni žele. Zato je ogenj v Izraelu, saj žugajo celo z izključitvijo Vukičevića iz radikalne stranke. Radikalna stranka takega razpleta ni pričakovala, in se zato trese za svojo bodočnost. Nered v radikalnih vrstah je tako vsesplošen, da je opravičeno govoriti o popolnem razsulu te do včeraj najmočnejše stranke. In kaj pride za njo? Ali bo stranka, kakor si jo želi Vukičević in tisti, ki stoje z njim, kaj boljša?

Demokratska zajednica igra v sedanjem trenutku neko vlogo, ki bo lahko pomembna, ki bo pa tudi lahko fatalna. Fatalna predvsem za njo. Videti je zaenkrat, da so zmagele v demokratski zajednici one struje, ki so bile le za volilno vladno — ne pa one, ki so hotele, da naj služi zajednica še drugim namenom. Ali kako bo po volitvah? Ali ni prav resna namera, da naj pomaga zajednica tvoriti ono novo državno uredbo, stranko, ki bi bila v kratkem prav taka, kakor je sedanja klerikalna? Slučaj Demokratske zajednice priča, kako je potrebno, da ljudstvo ne zaupa nobeni buržuazni stranki, pa naj še tako licitira svojo vneto zanj in za demokracijo.

Kaj pa v Sloveniji? Volitve bodo in slovenske meščanske stranke že popada Vidov ples. Klerikalni »Slovenec« se je že razpisal in vabi svojo Vandeevno mejdan za nasprotniki — katoliške vere... Eh, eh; ih, ih! Vse kaže, da so konservativne struje tako imenitno podvrgele sebi vso klerikalno stranko, da se ta pri teh volitvah že pripravlja na boj v znamenju reakcije, srednjeveštva, verske nestrpnosti! Iz klerikalne stranke je že popolnoma izginil Krekov duh — in njeno sedanje razpoloženje samo priča, da je klerikalna stranka še bolj naglo in nesposobno zatajila vse včerajšnje navidezne socialne in moderne parole, kakor pa znameniti naš Radič. Glavno borbo proti klerikalcem bomo tudi ob tej priliki vodili mi, in je zato prav, da se že sedaj zavedamo, da pristavlja klerikalna stranka za Slovence kvintesence najtežje politične in duševne reakcije, da v njej ni nič več ljudskega in da jo moramo zato zlomiti.

In napredni blok? Klerikalci so se naprednega bloka hudo ustrašili, in poslali so proti njemu v boj celo

»Narodni dnevnik« — bog jim greh odpusti. No, pa smo si mislili, da bo napredni blok tudi zato pokazal nekaj več aktivnosti. Kar čudimo se, da je blok obmolnil. Napredni blok je po našem mnenju v Sloveniji nujno potreben. Potreben zlasti sedaj, ko se klerikalna stranka bolj in bolj prelevlja v lojalistično in skrajno reakcionarno tvorbo, ki išče v verskem boju rešitve, namesto v resničnem in demokratičnem delu za ljudstvo. Pri teh volitvah bi lahko napredni blok močno pomagal streti nadmoč klerikalizmu. Mi bi združitev naprednih meščanskih elementov samo pozdravili, ker bi močno pomagala razčistiti in konsolidirati politične prilike v Sloveniji, in bi bil zato iz tega vidika napredni blok tudi delavstvu koristen.

Politika starih bab? Ljubljanski »Narodni dnevnik« bi bil silno rad najmodrejši list na svetu. V zadnjem uvodniku smo mi odklonili monsturn »naprednega bloka« iz načelnega stališča pa tudi v zavesti, da ga sestavljajo elementi, ki nikdar ne morejo ustvariti resne politične enote. Naše mnenje je že obveljalo, ker danes nihče ne sanja več o naprednem bloku. Toda tudi k našemu članku o tem vprašanju je moral pristaviti »Narodni dnevnik« lonček svoje modrosti s tem, da je zapisal: Vprašanje pa je, če bodo z njenim mišljenjem vsi socialisti zadovoljni. Eden ali dva gotovo ne... — Stališče, ki ga je zavzel naš list v vprašanju naprednega bloka, je v tem slučaju stališče stranke. Stranka, dokler bo vodila realno politiko, se na take naravnost brezupne poskuse forsiranja »napredka« niti ozirati ne more. Če pa kdo ni tega mnenja, ali če se kdo brati okolo raznih upravnih odborov s prizadevanji meščanskimi zastopniki, ki ni strankar, stranko to nič ne briga. »Dnevnikova« podtikanja so v tem primeru podobna blebetanju starih bab, blebetanju brez dokazov, na katero se ne moremo ozirati. »Narodni dnevnik« naj ne zameri, če z njegovimi »duhovitostmi« ne znamo polemizirati.

Zastave na Vsedelavskem zletu. Na Vsedelavskem zletu v Ljubljani so bile sledeče zastave: Zveza rudarjev Jugoslavije, Trbovlje; Zveza kovinarjev, Jesenice; »Svoboda«, Trbovlje; »Svoboda«, Vrhnika; Zveza rudarjev Jugoslavije, Zagorje; Društvo mizarjev, Ljubljana; Strokovna zveza, Celje; Kemična in rudarska zveza, Hrastnik; D. T. E. »Svoboda«, Studenci; Železničarsko pevsko društvo »Krilato kolo«, Maribor; Delav. pevsko društvo »Froh-sinn«, Maribor; Savez železničarjev Jugoslavije, Ljubljana; Usnjariji, Šostanj; Savez kovinarjev, Javornik;

Steklarji, Hrastnik; Kovinarji, Ljubljana; Kemični delavci, Medvode-Goričane; Kovinarji, Lesce; D. T. E. »Svoboda«, Litija; »Svoboda«, Zabu-kovca; Del. pevsko društvo »Nap-rej«, Celje; Delavstvo pivovarne »Union«, Ljubljana; Radn. pjevačko društvo »Jednakost«, Zagreb; I. del. kolesarsko društvo za Slovenijo v Mariboru.

Delavke v Angliji zahtevajo porodno kontrolo.

Konvencija delavskih žen v Angliji, ki se je vršila ta teden v Huddersfieldu, je sprejela s 581 glasovi proti 74 resolucijo, s katero apelirajo na ministrstvo javnega zdravja, naj dovoli brezplačne in neomejene informacije glede kontrole porodov na vseh javnih klinikah.

Ljubljanski velesojem od 2. do 11. julija 1927. Deutsche Reichsbahn-gesell., Reichsbahndirektion Dresden je letos prvič dovolila udeležnikom Ljubljanskega veleseja 25% popust v osebnem in tovarnem prometu na vseh nemških državnih in privatnih železnicah. Pravico na to ugodnost daje sejska legitimacija. — Začetek veleseja. Velesojem začne 2. julija in se neha 11. julija ob 7. uri zvečer. Ponekje je bilo javljeno, da se vrši letošnji velesoj od 25. junija do 4. julija, kar pa je pomota. — Potovalni termini na velesojem. Na podlagi sejske legitimacije se more potovati v Ljubljano na ogled veleseja že 28. junija pa vse do 11. julija. Povratek pa velja od 2. do 15. julija. — Kje se dobe sejske legitimacije? Legitimacije po Din 30.— prodajajo vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije, županstva, prosvetna društva, tujsko-prometne ustanove. Kjer bi legitimacij ne bilo na razpolago, naj se zahtevajo direktno od urada Ljubljanskega veleseja. — Razstavljalci se opozarjajo, da bodo dobili na velesojmu lahko vse informacije o kupcih, kateri bodo pri njih naročali blago na daljšo kreditno dobo. Take informacije bo dajalo na velesojmu Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani. — Načrte za opremo razstavnih prostorov izdeluje na zahtevo in opremlja koje na sejmšču gospod arh. Hus, Ljubljana, Simon-Gregorčičeva cesta.

Za dr. Peričev spomenik so darovali: Mestni delavci (cestno nadzorstvo) 848,70 Din; 49 strank v gotovini 505.—; delavci mestne pristave 400; poklicni gasilci v Ljubljani 245.—; Ivan Jax in sin 200; po 250: Ing. Dukič in drug, »Edinost«, org. mest. nameščencev; po 100: Kraker Ivan, Češnik Rado, Andrej Marčan, mestni delavci Jugosl. strok. zveze, Strle Josip, Slova Franc, Zalažnik Jakob, Fridrih Aleksander, Vardjan Šarič Mihael; po 50: Ogriz Bernard, Lephamer Stefan, Koprivnik Janez, Šušter Lovro, Šober Viktor, ing. Dedek Josip, Jakopič Josip, ing. Dedek Franta, Kadivec Antonija, Josip Mihelič in drug, Miklič, hotelir, dr.

Derč, Willmann R., Spiel Avgust, ing. Milan Šuklje, Kliment Alojzij, Kovač Leopold; po 40: ing. Haufen Friderik; po 33: delavci mestne elektrarne; po 30: Marušič D., Česnik Pavel, dr. Anton Kodre, Kordelič Ivan, Bernik Anton; po 25: Kristof Ivan, Kralj Ivan, dr. Fr. Hubad, Arzenšek Stefan, Košir Josip, dr. Ivo Merslavič, Belinc Franc, Mičič Slavko, Weger Ivan; po 20: Lukič Zvonko, Lukič Ivo, dr. Fr. Drganc, Selak Peter, Gartner Josip, Kovačević Aleksander, Bratož Franc, Jurman Rudolf, Lukas Peter, Dekleva Josip, Kozin Franc, Potočnik Mihael, Wölfling Leo, Jelen Franc, Kaluža M., Selan Josip, Okorn Alojzij, ing. Ivan Hrovatin, Perjatelj Anton, Lisjak Franc, Feltich-Frankheim Pepina, Sedlar Ivan, Fister Franc, Franc Melihar, dr. Aleš Stanovnik, Jerala Jakob, Pardubski M. in Ponikvar po 22 Din; po 15: Deschmann Fr., Logar Ivan, Kovačič Martin, Vinkovič Martin, Šimenc Fr., Korosec Blaž, Vrež Franc, Jež Anton, Baloh Janko, Šepetavec Jožef, Logar Alojzij, Tomazič Ivan, Šubert Alojzij; po 14: Moretti-Sitar; po 10: Sedej Jakob, Klančičar Franc, Podboj Ivan, Umnik Ivo, Umnik Ivan, Svete Bogomir, Poženel Franc, Čeh Dragotin, Pirc Avgust, Tabor Ludvik, Pipan Anton, Trampus A., Hrovatin Ivan, Jankl, Kepec, Benda, Režek Juraj, Rapuš Franc, Jerman Anton, Mravlje Teodor, Kust Mihael, Kaučič Anton, Bitenc Mihael, Sajinc Ivo, Klančnik Ignacij, Močilar M., Detela Ignacij, Stroj Ivan, Bensan Andrej, Runko Miloš, Kuželj Josip, Semenčič Viktor, Puchar Anton, Zorn F., Nachtigal Lovro, Resnik Jože, Magdič N., Kren Matija, Kožuh Vinko, Uršič Ljudmila, Lukas Emil, Lukas Leo, Ciglar Jakob, Wernig Ciril, dr. K. Ozvald, Furman Janko, Zidar J. O. ml., Vižintin Iv., Eiletz Ivan, Werner K., Zajc Anton, Hutter Josip, Smerkolj AL, Šimenc Janez, Kot Franc, Uranič Anton, Staut Ljudevit, Herle Jernej, Šegatin Karol; po 5: Podkrajšek H., Osana Josip, Fatur Ljudevit, Čermelj, Dežman Anton, Golar Andrej, Korošec Josip, Raktelj Teodor in po 4 Din: Zorc Ivan.

Velika žehta ni več strašilo, pred katerim je vsaka gospodinja enkrat ali dvakrat mesečno trepetala. — Danes je vsaka gospodinja v stanju, da tako delo opravi kot za zabavo. Vsaki teden postavi umazano perilo, da se čez noč namoči, a potem ga prekuha z »Radionom« v času, ko pripravljate kosilo. Končno izperi v čisti vodi, pa je v eni uri pranje gotovo, a perilo belo kot sneg.

Ali že veste, kje ste solidno postreženi z manufakturnim, galanterijskim in špecerijskim blagom. Pri **Franc Pavlin-u**, Gradišče št. 3.

Volilci, brigajte se za svojo volilno pravico. Reklamacijska doba traja le do 30. junija in do tedaj se mora vsak socialistični volilec prepričati, če je vpisan v volilnem imeniku. Ako ne, zahtevajte, da se vas takoj vpiše!

Resnica ob grobu sohr. Hladnika.

Jesenice, 15. junija.

Ni še dolgo tega, ko se je naš, nikdar pozabljeni sodrug Ivan Hladnik, železničar, smrtno ponesrečil. Gredeč v službo, uničila mu je mimo

hiteča lokomotiva življenje. Žalostno nas je pretresla ta novica, da njega ni več, da je kot žrtev svojega poklica obležal mrtev na tračnicah in da ga nikoli več ne bo v našo sredo, kjer se je z nami ramo ob ramo boril kot revolucionarni borec za ljudske pravice, za osvoboditev tlačnih, za socialistični družabni red.

Ko smo čuli, da njega ni več, smo se dogovorili, da ga vsi spremimo na njegovi zadnji poti. Mnogo se nas je zbralo iz vseh krajev in tudi iz Ljubljane je prišlo mnogo zavednih železničarjev s svojo rdečo zastavo in z rdečimi venci in s pevskim društvom »Cankar« pod vodstvom pevovodje s. Perka.

Jeseniški župnik se je branil iti za sprevodom, ako se ne odstranijo venci in rdeče zastave. Seveda, nismo mogli in nismo hoteli ustreči njegovi zahtevi, in župnik se je moral podati s svojimi kaplani vred, in izvršiti svoj cerkveni kondukt. Na grobu pa so zapeli pevci v slovo pesem »Vzbujenje duhov« in mi vsi smo zastrmeli ob lepi doneči pesmi. Seveda, tudi to je bilo župniku preveč, čeprav se ta pesem vedno poje na grobovih umrlih proletarcev.

Ob odprtem grobu pa se je poslovlil od umrlega s. Hladnika, v imenu železničarske organizacije, s. Makuc. Njegov govor, ki je zarezal v zgodnjo mladost pokojnika, je napravil na zbrane proletarce in proletarke globok utis in vsi prisotni, spominjajoč se pokojnika, so zaplakali in niti eno delavsko oko ni ostalo brez solz. Župnik pa je tudi v tem svečanem trenutku motil govornika, češ, da je to politični govor, kar pa ni bil, ker s. Makuc je govoril edino le o krivicah, prizadetih pokojniku, ki je bil zapostavljen samo vsled tega, ker je bil borec in član razredne strokovne organizacije.

Nihče in nikdo se ni zgražal nad govorom s. Makuca, in tudi do izgrediv bi ne prišlo, kot to trdi gosp. župnik, ker preveč svečan nam je bil ta trenutek, da bi kdo mislil na kakršenkoli izgrediv ali celo na pretepanje, kot bi se nam to rado podtaknilo.

Eno pa je, da jeseniški proletarijat ne bo nikdar in nikoli pozabil tega svečanega trenutka na grobu s. Ivana Hladnika.

Da, mi vstajamo, a vas je strah!

Gospodom duhovnikom na Jesenicah se je pa na vsak način nekaj hotelo — in šli so in izpovedali pri oblasti in pri sodnji, kakor to izkazuje sodni zapisnik o razpravi proti s. Makucu pred sodiščem v Radovljici, naslednje:

»Anton Kastelic, 43 let, župnik na Jesenicah, izjavi, kot priča zaslišan:

Pred zasutjem groba je en železničar pripeljal k meni Makuca, ki me je vprašal, če sme na grobu govoriti. Jaz sem mu to dovolil, toda pod izrecnim pogojem, da govor ne sme biti hujskajoč, političen ali protiverski, nakar je Makuc pristal.

Na pokopališču so pogrebu prisostvovali postajenačelnik Budan,

prometni kontrolor Vehovec, skoro vsi železniški uradniki iz Jesenic ter drugi železniški uslužbenci. Ljudi je bilo okoli 2000, gotovo po pretežni večini nesocialisti.

Spogodil sem si poprej tudi to, da se ne smejo nositi rdeče zastave, niti rdeči trakovi. Toda kljub temu so šišenski socialisti nosili rdečo zastavo ter je bil venec okrašen z rdečim trakom. Jaz bi bil moral pravzaprav odreči cerkveni kondukt, toda ker se je sprevod že pomikal ter sta tudi gg. kaplan in vpok. župnik Josip Kos, ki sta asistirala, že odšla, sem tudi jaz šel k konduktu.

Makuc je takoj nato začel politizirati in napadati kapitalizem in železnico. Proti temu govorjenju se je pojavil med poslušalci odpor v obliki mrmranja, vsled česar sem govornika prekinil in ga opozoril na direktive, ki sem mu jih dal. Makuc je vsled tega po mojem mnenju govor skrajšal — kajti drugače bi bil najbrže daljši — ni pa prenehal z demagoškim govorjenjem, katerega je končal z besedami: »Ti si padel kot žrtev kapitalizma, mi sodrugi pa vztrajamo do končne zmage proletariata!« (dasiravno se je Hladnik ponesrečil, kar se vsakemu železniškemu uslužbencu lahko zgodi).

Prepričan sem, da samo vsled mojega taktnega postopanja ni prišlo na pokopališču vsled tega govora do izgrediv ali celo pretepanja.

Zelo izjavajoče je bilo tudi petje socialistov iz Ljubljane in Jesenic. Začeli so namreč zelo tiho peti, posamezne besede, kakor n. pr. »svoboda« pa so z zelo krepkim glasom zapeli. Zato so se mnogi izmed občinstva tudi nad tem zgražali ter se pozneje v tem smislu proti meni izrazili. — c. m. dr. Fohn m. p. Kastelic m. p.

Franc Krašna, 40 let, kaplan, Jesenice, izjavi kakor Anton Kastelic, c. d. dr. Fohn m. p. Franc Krašna m. p.

To je izpovedal g. župnik pri zaslišanju pred sodiščem v Radovljici, vsled česar je bil sodr. Makuc obsojen na dva dni zapore in denarno kazen. Na to je vložil rekurz, ki pa še ni rešen.

Tako se je torej moglo zgoditi, da sta nedolžni govor in nedolžna delavska pesem tvorila predmet greha in zapeljivanja k uporabi — ker se je tako zdelo pričam. Smo pač napredni ...

Maribor.

Narodno gledališče v Mariboru.

Petek, 17. junija: Zaprti.
Sobota, 18. junija ob 20. uri: »Svet«, Ab. A. in (C). Kuponi.

Nušičev »Svet« na mariborskem odru. Ni dvoma, da je od sedaj Nušič najbolj izrazit plodovit jugoslovanski komediograf. Njegova komedija ni samo spretna tehnična oderska stvaritev, učinkajoča s komičnimi situacijami, temveč njih bistvo močna življenska pointa, ki je posebno očita in krepka v komediji »Svet«. »Svet« je efektna, persiflaža na takozvani svet — na ljudi, ki govorijo, obrekujejo, izpodkopljujejo tiho in mirno življensko srečo. Premijera te gotovo najboljši Nušičeve komedije je bila v četrtek, dne 16. t. m. ob 20. uri. V glavnih vlogah so nastopili ga. Bukšekova in g. Grom. Režija g. J. Kovič.

Seja kraj. odbora konsumnega društva za Slovenijo v Mariboru se bo vršila v ponedeljek, dne 20. junija ob 8. uri zvečer v »Ljudskem domu«. Na sejo so vabljeni tudi vsi odborniki politične organizacije, strokovne komisije in kulturnih organizacij.

Državna trgovska akademija v Mariboru. Ob sklepu šolskega leta 1926-27 se ukine državna dvorazredna trgovska šola v Mariboru. V prihodnjem šol. letu 1927-28 se bo vršil pouk v I. in II. letniku drž. trg. akademije, ki se v nadaljnjih dveh šolskih letih izpopolni še s III. in IV. letnikom. — Vpisovanje za šol. leto 1927-28 se bo vršilo dne 30. junija od 9. do 11. ure v šol. poslopju na Zrinjskega trgu 1-I. Vnanji učenci se prijavijo lahko pismenim potom. Prijavi naj prilože zadnje šolsko izpričevalo, rojstni ali krstni list in frankirano kuverto z naslovom za odgovor. — V I. letnik se bo sprejemalo učence in učenke, ki so dovršili vsaj z dobrim uspehom štiri razrede srednje šole, in one absolvente (-inje) četrtega razreda meščanskih šol, ki so napravili završni izpit z najmanj dobrim uspehom in imajo zlasti v slovenščini in v realnih predmetih (računstvo, fizika, kemija, zemljepis in zgodovina) vsaj red »dobro«. V nasprotnem slučaju bodo morali delati poseben sprejemni izpit. Ta se bo vršil v začetku meseca septembra. Dan pričetka bo pravočasno objavljen. — V II. letnik se bo sprejemalo same take učence in učenke, ki so dovršili I. letnik trgovske akademije.

Celje.

Volilci! Delavci, nameščenci in somišljeniki! Volite v nedeljo, dne 19. t. m. socialistično, spustite kroglico v 4. (zadnjo) skrinjico!

Zadnja navodila našim zaupnikom. V soboto, 18. t. m., zvečer ob 8. uri se zberejo vsi zaupniki v delavskem tajništvu, Vodnikova ul. 3, kjer se bodo dajala navodila in porazdelilo delo za agitacijo. V nedeljo mora vsak zaupnik priti v volilni

Klobuke slavnike in razno modno blago nudi najugodnejše
JAKOB LAH, MARIBOR
GLAVNI TRG 2.

Radi prezidave izredno nizke cene!

J. PETELN
urar in optik. - Trgovina zlatnine in srebrnine
MARIBOR, GOSPOSKA ul. 5
Precizijske ure za železničarje tudi na obroke. Primerna darila za birmo.

JURIJ JUTERSCHNIK
slikar in pleskar, Maribor, Grajska ulica 3,
se priporoča za prevzem vseh slikarskih in pleskarskih del po najnižjih cenah in izvrstni izpeljavi. Samo moderni vzorci so na vpogled. — Učenec se sprejme.

TVRDKA KELC
Gregorčičeva ul. 6

Krojaški salon za gospode, dame in vojaštvo se priporoča.

Reklamne cene! postrežba točna!

lokal (Vodnikova ulica 3). Vsi naši volilci naj gredo na volišče takoj ob 8. uri. Kdor je že volil, naj se ponovno zgleda v volilnem lokalu. Zaupniki naj posebno pazijo na morebitne nezakonitosti ter na teroriziranje delavskih volilcev in naj vsak slučaj takoj javijo volilnemu odboru! Sodrugi, ki imajo kolesa, naj se v nedeljo tudi stavijo na razpolago volilnemu odboru! Sodrugi! V nedeljo vsak na svoje mesto! Po končanih volitvah se vsi sodrugi zberejo pri »Jelenu«.

Ruše.

V nedeljo, dne 19. t. m., priredi »Svoboda« v Rušah veliko vrtno veselico v gostilni Pec. Sodelujejo vsa mariborska delavska pevška društva in telovadci iz Studencev. Vabimo vse zavedne sodruge iz Maribora, da se prireditve polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

V naši tovarni karbida se večkrat pojavijo osebe, ki so v denarni stiski in prodajajo zato potom žrebanja razne stvari. Pred meseci se je pa pojavila neka oseba, ki je prodajala številke za izžrebanje moškega kolesa, številko po 20 Din. Številke so prodane, a o kolesu ni ne duha ne sluha. Vprašamo dotičnega, kje je kolo in kje je denar, ker mi ne pobiramo dinarje po cesti; se moramo precej dolgo in težko potiti za nje. Zato zahtevamo, da se prikaže kolo ali pa denar nazaj, drugače bomo brenknili na drugo struno. Te stvari ne bi vzeli tako resno, ako bi to napravil resnično potreben delavec. Smatrali bi to pač kot podporo. Kar se pa te osebe tiče, vidimo, da ni potrebna in tudi ne vredna našega denarja. Mi nimamo za ljudi »a la šimi« denarja na razpolago. Če je pa resnično v denarni stiski, naj se potem obrne do svojih somišljenikov. Sploh pa mislimo, da ne trpi pomankanja. Še enkrat ga opominjamo, naj gleda, da bomo v najkrajšem času čutili svoj denar pod svojim palcem. — Zahlen macht Frieden! — Eden od prizadetih.

Anton Vaupotič vdova
SODNA UL. 16, se priporoča v izvršitev vseh sobo-, črkslikarskih in pleskarskih del po najnižjih cenah.

Klobuke
kravate, ovratnike, nogavice, palice najceneje pri trdkli
Igo Baloh, Vetrinjska ul. 18

Zelo zanimivo
Je ilustrirano, popularno Radio glasilo
»RADIOWELT«
(bakreni tisk).
Razen vseh evropskih razpošiljalnih programov interesantne aktualnosti in vrednostne tehnične obravnav. Poedina cena 8 Din. Poskusna številka 8 Din
Wiener Radioverlag, Wien I.,
Pestalozziggasse 6/53.

Vsi kupujejo obleke pri
J. Trplju, Maribor, Glavni trg 17
ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

DOBRE LASTNOSTI
finega čistila za čevlje so te-le:

Ze pri uporabi prve doze se bode o tem prepirali.

Mazilo je mehko in se dobro razmaže; daje čevlju takoj lep, temen sijaj. Usnje ostane zmiraj voljno. In te lastnosti ima
Indian Pasta

Nabirajte nove naročnike

IVAN JAX IN SIN, LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA 2.

ŠIVALNI STROJI
izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. 15 letna garancija. — Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno.
PISALNI STROJI „ADLER“
Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Kayser, Waffelrad (O"ožno kolo). Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke! — Cenike franco in zastoj!

Zbirajte za tiskovni sklad

Ali hočete zidati?

Potem zahtevajte brezplačna in neobvezna pojasnila in proračune o stavbi iz Heraklita, ki je posebno pripraven za gradnjo družinskih hiš, naselbin, hlevov itd. — Materialna skladišča v Mariboru, Ptuj in v Murski Soboti. — Zastopstvo »Heraklita«
Friedrich Uhslich, Graz, Kaiserfeldgasse št. 29.

LEPA RESTAVRACIJA

s senčnatim vrtom in stanovanjem v neposredni sosesčini Ljubljane, se odda za prvi avgust 19.7 v najem. Kavcije zmožni ponudniki naj pišejo na Konsumno društvo za Slovenijo, Ljubljana VII, Šiška.